

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 02/18

U Luxembourg 11. siječnja 2018.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-673/16 **Error! Reference source not found.**

Relu Adrian Coman i dr./Inspectoratul General pentru Imigrări i dr. **Error! Reference source not found.**

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika M. Watheleta, pojam „bračni drug” u pogledu slobode boravka građana Unije i članova njihovih obitelji obuhvaća istospolne bračne drugove

Iako su države članice slobodne odobriti odnosno ne odobriti brak između osoba istog spola, one ne mogu onemogućavati slobodu boravka građanina Unije na način da njegovom istospolnom bračnom drugu, koji je državljanin zemlje koja nije država članica Unije, odbiju odobriti pravo trajnog boravka na svojem državnom području

R. A. Coman, rumunjski državljanin, i R. C. Hamilton, američki državljanin, živjeli su zajedno četiri godine u Sjedinjenim Američkim Državama prije nego što su se vjenčali u Bruxellesu 2010. U prosincu 2012. R. A. Coman i njegov suprug zatražili su od rumunjskih tijela dokumente potrebne kako bi R. A. Coman mogao sa svojim suprugom raditi i zakonito trajno boraviti u Rumunjskoj. Taj je zahtjev bio utemeljen na Direktivi o slobodi kretanja¹, koja omogućava bračnom drugu građanina Unije koji je koristio tu slobodu da se pridruži svojem supružniku u državi članici u kojoj potonji boravi.

Međutim, rumunjska tijela odbila su odobriti to pravo boravka R. C. Hamiltonu obrazlažući to, među ostalim, tvrdnjom da se on u Rumunjskoj ne može smatrati „bračnim drugom” građanina Unije jer ta država članica ne priznaje homoseksualne brakove.

R. A. Coman i R. C. Hamilton podnijeli su stoga tužbu pred rumunjskim pravosuđem radi osporavanja odluke rumunjskih tijela. Postupajući povodom prigovora neustavnosti koji je istaknut u okviru tog spora, Curtea Constituțională (Ustavni sud, Rumunjska) postavila je upit Sudu treba li se R. C. Hamiltonu, kao bračnom drugu građanina Unije koji je koristio svoju slobodu kretanja, odobriti pravo trajnog boravka u Rumunjskoj.

U svojem današnjem mišljenju nezavisni odvjetnik M. Wathelet pojašnjava, prije svega, da **pravni problem u središtu ovog spora nije pitanje ozakonjivanja braka između osoba istog spola, nego pitanje slobodnog kretanja građana Unije**. Doista, iako su države članice slobodne propisati odnosno ne propisati brak za osobe istog spola u svojem unutarnjem pravnom poretku, one su dužne poštovati obveze koje im se nalažu na temelju slobode kretanja građana Unije.

Nadalje, nezavisni odvjetnik utvrđuje da direktiva uopće ne upućuje na pravo država članica radi određivanja svojstva „bračnog druga” pa se **taj pojam mora autonomno i ujednačeno tumačiti u cijeloj Uniji**. U tom pogledu nezavisni odvjetnik naglašava da je pojam „bračni drug” u smislu direktive povezan s odnosom koji se temelji na braku **pri čemu je on ipak neutralan u pogledu spola dotičnih osoba te neovisan o mjestu gdje je taj brak sklopljen**. U vezi s time nezavisni odvjetnik smatra da s obzirom na opći razvoj društava država članica Unije tijekom posljednjeg

¹ Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL 2004., L 158, str. 77.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42. i ispravak SL 2016., L 87, str. 36.)

desetljeća u području odobravanja braka između osoba istoga spola² nije više moguće slijediti sudsku praksu Suda³ prema kojoj „pojam ‚brak‘ u skladu s definicijom koja je opće prihvaćena u državama članicama označava zajednicu između dviju osoba različitog spola”.

Nezavisni odvjetnik također navodi da je pojam „bračni drug” nužno povezan s obiteljskim životom koji je na istovjetan način zaštićen Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (EKLJP)⁴. U tom pogledu podsjeća da je Europski sud za ljudska prava (ESLJP), s jedne strane, priznao da homoseksualni parovi mogu imati obiteljski život⁵ i, s druge strane, da im se mora pružiti mogućnost zakonskog priznavanja i pravne zaštite njihova para⁶. Štoviše, ESLJP je također smatrao da u području spajanja obitelji **cilj zaštite tradicionalne obitelji ne može opravdati diskriminaciju na temelju spolne orijentacije**⁷.

U tim uvjetima nezavisni odvjetnik smatra da **pojam „bračni drug” u smislu direktive obuhvaća i bračne drugove istoga spola. Stoga takva osoba može također trajno boraviti na državnom području države članice u kojoj se nastanio njezin bračni drug kao građanin Unije nakon što je koristio svoju slobodu kretanja.** Taj je zaključak također valjan⁸ i u pogledu države podrijetla tog građanina kada se on u nju vrati nakon što je trajno boravio u drugoj državi članici u kojoj je zasnovao ili ustalio obiteljski život, kao što je to u ovom slučaju učinio R. A. Coman s R. C. Hamiltonom.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća nezavisnih odvjetnika je predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodno pitanje omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute pitanje Sudu o tumačenju prava Unije ili o valjanosti akta Unije. Sud ne odlučuje o nacionalnom sporu. Nacionalni sud mora riješiti predmet sukladno odluci Suda. Tom su odlukom jednako vezani i drugi nacionalni sudovi pred kojima bi se moglo pojaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Nancho Nanchev ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

² Brak između osoba istog spola trenutačno je dopušten u 13 država članica Unije. Primjenom presude austrijskog Ustavnog suda od 4. prosinca 2017. (G 258-259/2017-9), on će biti dopušten i u Austriji najkasnije od 1. siječnja 2019.

³ Vidjeti presudu Suda od 31. svibnja 2001., D i Švedska/Vijeće ([C-122/99 P](#) i [C-125/99 P](#)).

⁴ Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisana u Rimu 4. studenoga 1950.

⁵ Vidjeti presudu ESLJP-a od 24. lipnja 2010., Schalk i Kopf protiv Austrije, t. 94.

⁶ Vidjeti presudu ESLJP-a od 21. srpnja 2015., Oliari i dr. protiv Italije, t. 185.

⁷ Vidjeti presudu ESLJP-a od 30. lipnja 2016., Taddeucci i McCall protiv Italije, t. 93.

⁸ Na temelju članka 21. stavka 1. UFEU-a.